

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-886 **13349**

Ankara

12 / 7 / 2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 5/7/2004 tarihinde kararlaştırılan "Tarım Sigortaları Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

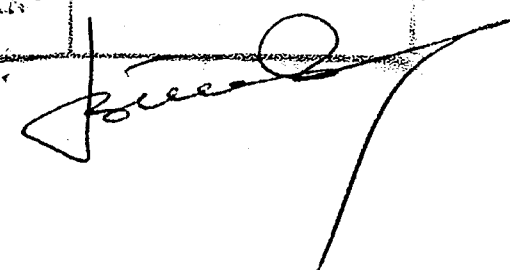
Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.C.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Tarım, Orman ve Köyişleri
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Terih	16.7.2004-1/865
K. Md.	24 (2004) 85 (19)
D. ŞLİN	

GENEL GEREKÇE

Tarımda, kuraklık, don, sel, dolu gibi risklerin doğal afete dönüşmemesi için gelişmiş ülkeler bu riskleri devletin, tarımın ve çiftçinin üzerinden alacak şekilde risk transfer sistemlerini kurmuşlardır. Kısaca "tarım sigortası" olarak tanımlanan bu risk transfer sistemleri içinde tarımdaki malların (bitkisel ürünler, hayvanlar, makineler, tesisler ve barınaklar) ve canların (çiftçi ve diğer çalışanların yaşamı) güvence altına alınması hedeflenmektedir.

Uygulamada özellikle bitkisel ürünler ile çiftlik hayvanları ile ilgili risklerin transferini konu alan çalışmalar tarım sigortaları olarak tanımlanmaktadır. Dünyada Crop Insurance olarak bilinen bitkisel ürün sigortaları ürünlerin tek riske (dolu tehlikesine) karşı sigorta edilmesiyle başlamış, daha sonra diğer riskler (don, kuraklık, sel) sigorta teminatına alınarak ürünlerin birden fazla risk karşısında güvence altına alınması sağlanmıştır.

Dolu, bölgesel etkili bir risk olduğu için çiftçiler de küçük primler ödeyerek dolu sigortası yaptırabilmekte ve bu riski sigorta şirketleri tek başlarına üstlenebilmektedirler. Ancak kuraklık, don, sel gibi risklerin hasarları çok büyük olduğu için primleri de yüksektir. Bu nedenle birden çok riskin sigortalandığı ülkelerde çiftçinin sigorta yaptırabilmesi için devlet ürün sigortası primini desteklemekte ve bu uygulama "Tarımda Devlet Destekli Ürün Sigortası" olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizde çiftçilerimizin bu riskler karşısında uğrayacağı zararları telafi etmek ve çiftçilerimize yardımcı olmak üzere, 1948 yılında 5254 sayılı Muhtaç Çiftçilere Ödünç Tohumluk Verilmesi Hakkında Kanun ve 1977 yılında 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuş ancak, yetersiz doğal afet yardımları sorunu çözemediği gibi afetler sonucu ertelenen çiftçi borçları her yıl Devlete büyük görev zararları halinde geri dönmüştür.

Üreticilerimizin, riskler karşısında mağduriyetlerinin giderilmesi ve bu tür risklere karşı çözüm yolunun daha akıcı bir şekilde işlemesi için, Türkiye'ye uygun tarım sigortaları sistemlerinin kurulması yönündeki Dünya MPCİ ve AB uygulamalarına yönelik araştırmalar sonrasında, geleneksel ürün sigortaları ve AB'de en başarılı uygulama olan havuz modeli (Agroseguro) örnek alınarak bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Kanunun amacı; üreticilere, bitkisel ürünler ve çiftlik hayvanları için doğal afetler ve risklere karşı sigorta teminatı sağlanması, tarım sigortalarını geliştirmek üzere Devlet tarafından prim desteği ile hasar fazlası desteği verilmesi ve tarım sigortası uygulamalarının usul ve esaslarının belirlenmesi olarak öngörülmektedir. Burada temel amaç, tarım sektörünün istikrarlı gelişimine katkı sağlanmasıdır. Tarımın geliştirilmesi ve Devletin üzerindeki risklerin paylaşılması, kıt kaynakların yönlendirilmesinin yanısıra Devletin yükünü hafifletecek şekilde riskin başka hedeflere transferine imkan yaratacaktır.

Madde 2- Madde ile Kanunun kapsamı belirlenmektedir.

Madde 3- Kanunda yer alan bazı ibareler açıklanmaktadır.

Madde 4- Sigorta şirketlerinin çiftçiden aldıkları primlerin ve Devletin sağlayacağı prim desteklemelerinin Havuzda toplanması ve hasarların bu Havuzdan ödenmesi öngörülmektedir. Bu suretle sigorta şirketlerinin tek başlarına üstlenemedikleri riskleri, birlikte üstlenebilmeleri ve sağlanan yüksek reasürans kapasiteleri ile risklerin transferine imkan tanınması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek esaslar çerçevesinde, bu konuda uzman, ülke genelinde yaygın ve yeterli teşkilata sahip bir sigorta şirketine, Havuzun işletilmesinin dönüşümlü olarak verilmesi hüküm altına alınmaktadır.

Madde 5- Tarımdaki doğal risklerin sigorta teminatları içerisine alınabilmesi için yeterli finans gücünün yanısıra teknik bir çalışmanın ve alt yapının hazırlanması gerekmektedir. Bu durum farklı yıllarda bazı risklerin veya ürünlerin teminat alınmasını gerektirebilir. Bu nedenle madde ile Bakanlar Kuruluna risklerin bir arada veya ayrı ayrı teminat alınması hususunda yetki tanınmaktadır.

Madde 6- Madde ile Kanunun uygulanmasında öngörülen hizmetleri yerine getirmek üzere Havuzun ihtiyaç duyacağı gelir ve giderlerine açıklık getirilmektedir.

Havuzun maddi kaynakları içerisinde en önemli kalem olarak sigorta şirketlerinin Havuza devrettiği pirimler ile Devletin pirim desteği yer almaktadır. Hasarların havuzdan doğrudan çiftçiye ödenmesi nedeni ile hasar ödemeleri de en önemli harcama kalemini oluşturmaktadır.

Madde 7- Madde ile; Devletin tarım sigortası pirim desteğine ilişkin esaslar belirlenmektedir.

Madde 8- Üreticinin risklerinin; sigorta şirketlerince aynı bilgileri içeren ve kendileri tarafından düzenlenen sigorta poliçesi ile teminat altına alındığı belgelenir. Havuza katılmakla yükümlü sigorta şirketlerinin ve Havuzdaki risklerin bir kısmını üstlenecek olan reasürans şirketlerinin katılım oranları, Devletin katılım oranlarında etkili olacaktır. Madde her yıl bu oranların ve katılım şekillerinin belirlenmesi esaslarını ortaya koymaktadır.

Madde 9- Gelişmiş ülke örneklerinde görüldüğü gibi; sitemin sağlıklı yürütülebilmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığının görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Madde 10- Tarım risklerinin büyük bölümü gerçekleştiğinde doğal afet yaratacak özelliktedir. Bu özellikleri nedeni ile bu risklerin sigorta edilmesi yüksek pirim ve devlet desteği gerektirdiği gibi yurt içinde bu riskleri paylaşacak yeterli kapasite bulunmadığından uluslararası reasürans piyasasından teminat alınması da söz konusu olabilecektir. Bu nedenle, madde ile üstlenilmiş olunan rizikonun transferine imkan tanınmaktadır.

Madde 11- Özellikle kuraklık riskinin giderek Dünya genelinde büyük zararlar vermesi üzerine bu riskin sigorta edilebilmesi için gerekli reasürans katılımı yetersiz düzeyde olabilmekte veya hiç sağlanamayabilmektedir. Madde bu durumda uygulanacak olan hasar fazlası desteğine açıklık getirmektedir.

Madde 12- Madde, Kanun kapsamındaki sigortaları yaptırmayan gerçek ve tüzel kişilerin, 2090 sayılı Kanundan istifade edemeyeceğini öngörmektedir.

Madde 13- Denetimin hangi kurum tarafından yapılacağına açıklık getirilmektedir.

Madde 14- Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin çıkarılmasında yetkili olan kurumlar ve yönetmeliklerin çıkarılma süreleri hüküm altına alınmaktadır.

Madde 15- Yürürlük maddesidir.

Madde 16- Yürütme maddesidir.

TARIM SİGORTALARI KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı; üreticilere, bitkisel ürünler ve çiftlik hayvanları için doğal afetler ve risklere karşı sigorta teminatı sağlanması, tarım sigortalarını geliştirmek üzere Devlet tarafından prim desteği ile hasar fazlası desteği verilmesi ve tarım sigortası uygulamalarının usul ve esaslarının belirlenmesidir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun; Tarım Sigortaları Havuzunun kuruluşu, teminat altına alınacak riskler, Havuzun gelir ve giderleri, prim ve hasar fazlası desteği, sigorta sözleşmeleri, reasürans sağlanması ve sigorta şirketlerinin görev yetki ve sorumlulukları ile katkı ve katılımlarının esas ve usullerini kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunda geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- c) Sigorta şirketleri: 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde kurulmuş olan ve tarım sigortaları alanında ruhsatı bulunan sigorta şirketlerini,
- d) Üretici: Bitkisel ve hayvansal üretim ile uğraşan gerçek ve tüzel kişileri,
- e) Tarım sigortaları: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1316 ila 1319 uncu maddelerinde belirtilen sigortaları,
- f) Havuz: Devletin sağlayacağı prim desteği ile sigorta şirketlerinin devrettikleri primlerin toplandığı ve hasarların ödendiği havuz ile havuzun işleticisi olan sigorta şirketinden oluşan Tarım Sigortaları Havuzunu,
- g) Çiftlik hayvanları: Büyükbaş hayvanlar, küçükbaş hayvanlar, kümes hayvanları ve kültür balıkçılığı ürünlerini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

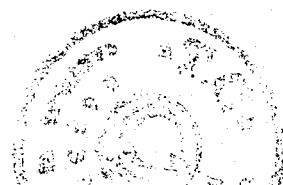
Kuruluş, Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Havuz

Madde 4- Bu Kanun kapsamındaki risklerin teminat altına alınması için, tip sözleşmelerin belirlenmesi; hasar organizasyonları, aktüerya çalışmaları, tazminat ödemelerinin yapılması, reasürans teminatının sağlanması; tarım sigortalarının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve izlenmesi ile diğer teknik hizmetlerin yürütülmesi amacıyla Havuz kurulmuştur.

Sigorta şirketleri, Havuza iştirak etmekle yükümlüdür.

Havuz, Bakanlık ve Müsteşarlıkça müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek esaslar dahilinde, Havuza katılan sigorta şirketlerinin kendi aralarında belirleyeceği bir sigorta şirketi tarafından, dönüşümlü olarak işletilir.

Havuz tarafından teminat altına alınacak riskler

Madde 5- Havuz, Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen bitkisel ürünler ve çiftlik hayvanları için kuraklık, dolu, don, sel, fırtına, deprem, heyelan, yangın ve kaza ile zararlıların ve hastalıkların neden olacağı zararları teminat altına alır. Bu risklerin bir arada veya ayrı ayrı teminat altına alınması hususunda Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Havuzun gelirleri ve giderleri

Madde 6- Havuzun gelirleri şunlardır:

- a) Sigorta şirketlerinin üreticilerden poliçeler üzerinden aldıkları primlerden, saklama paylarını üzerinde tuttuktan sonra, havuza aktardıkları miktar,
- b) Devlet tarafından sağlanan prim desteği,
- c) Toplanan kaynakların yatırım gelirleri,
- d) Alınan krediler,
- e) Sair gelirler.

Havuzun gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

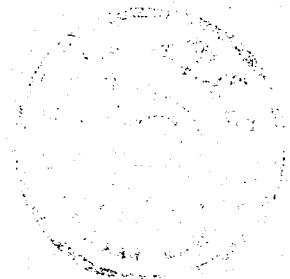
Havuzun giderleri şunlardır:

- a) Tarım sigortalarına ilişkin tazminat ödemeleri,
- b) Havuzun yönetimi ve işleyişi için gerekli olan masraflar,
- c) Reasürans, sermaye ve benzeri piyasalardan sağlanacak korumaya ilişkin ödemeler,
- d) Bilgilendirme ve tanıtım kampanyalarına ilişkin ödemeler,
- e) Hasar tespit işlemlerine ilişkin ödemeler,
- f) Alınan kredilerin geri ödenmesi,
- g) Bu Kanunun amacı doğrultusunda harcanacak diğer ödemeler.

Prim desteği

Madde 7- Ürünler, riskler ve bölgeler itibarıyla Devlet tarafından sağlanacak prim desteği miktarları, Bakanlığın teklifi üzerine her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir.

Prim desteğine ilişkin ödenek, her yıl Bütçe Kanunu ile Bakanlık bütçesinde yer alır. Bakanlık, sigorta şirketleri tarafından Havuza aktarılan prim miktarlarını çiftçi kayıtları ile karşılaştırarak, prim desteğini Havuza aktarır.

Sigorta sözleşmeleri ve Havuza katılım

Madde 8- Sigorta şirketleri, tarım üreticileriyle tarım sigortaları sözleşmelerini kendi adlarına akdeder. Sigorta sözleşmeleri Havuz tarafından belirlenen tip sözleşmeler üzerinden yapılır.

Havuza katılan sigorta şirketleri, içinde bulunulan yılın en geç 1 Kasım tarihine kadar, takip eden yıla ilişkin olarak akdedeceği sigorta sözleşmelerinden hangi oranda pay alacaklarını Havuza bildirir. Katılım oranı, akdedilen her bir sözleşme için sorumluluğa, prime ve ödenecek tazminata aynı oranda katılma şeklinde gerçekleşir. Katılımın yüzde yüz oranının altında gerçekleşmesi durumunda, kalan kısma Devlet tarafından iştirak edilir. Sigorta şirketlerinin katılımının yüzde yüzün üzerinde gerçekleşmesi halinde, her bir üye sigorta şirketi tarafından bildirilen katılım oranı toplam oran yüzde yüze inene kadar garameten azaltılır. Müsteşarlık, Devlet nam ve hesabına Havuzda belli bir oranın korunmasına karar verebilir.

Görev ve yetkiler

Madde 9- Bakanlığın bu Kanun kapsamında görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Ürünler, riskler ve bölgeler itibarıyla sağlanacak prim desteğine ilişkin teklifi hazırlamak,
- b) Tazminat ödemelerini izlemek ve değerlendirmek,
- c) Tarım sigortalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri almak,
- d) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yürütmek.

Reasürans

Madde 10- Havuz, sigorta şirketlerinin akdetmiş olduğu sigorta sözleşmeleri çerçevesinde üstlenmiş olunan rizikonun transferi amacıyla ulusal ve uluslararası sigorta, reasürans, sermaye ve benzeri piyasalardan sigortacılık tekniğinin gerektirdiği şekilde ve yeterli düzeyde koruma temin etmek amacıyla yerli veya yabancı şirket veya kuruluşlarla anlaşmalar yapabilir.

Hasar fazlası desteği

Madde 11- Reasürans anlaşmalarının üzerine çıkan oranda hasar fazlası oluştuğu veya yeterli reasürans güvencesi temin edilemediği takdirde, bakiye kısım Devlet tarafından karşılanır. Bu durumda yapılacak ödemeler Bakanlığın teklifi ile Maliye Bakanlığı tarafından yedek ödenekten karşılanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

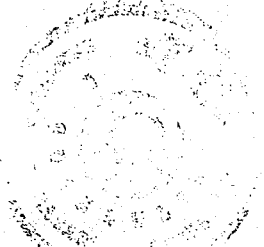
Diğer Hükümler

Yardım ve borç erteleme

Madde 12- Bu Kanun kapsamında, uygulama yılında yer alan riskler için tarım sigortası yaptırmayan üreticiler 20/6/1977 tarihli ve 2090 sayılı Kanundan yararlanamaz.

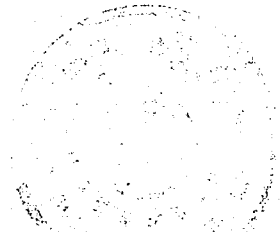
Denetim

Madde 13- Havuzun denetimi her yıl Müsteşarlık tarafından yapılır.

Yönetmelik

Madde 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde; Havuzun çalışma usul ve esasları Müsteşarlığın görüşü alınarak Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle, sigorta sözleşmelerinin tabi olacağı esaslar ise Müsteşarlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

T/ 708

Yürürlük

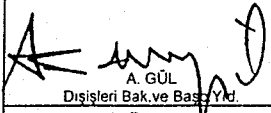
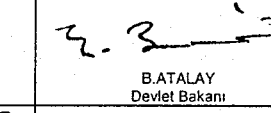
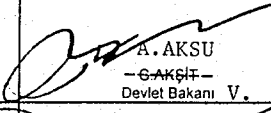
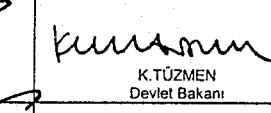
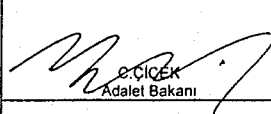
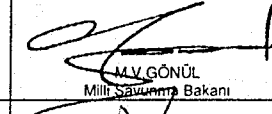
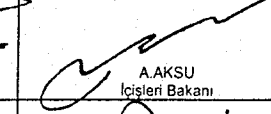
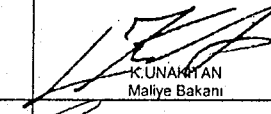
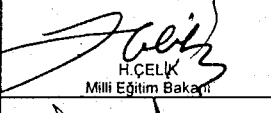
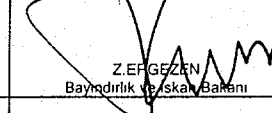
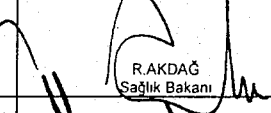
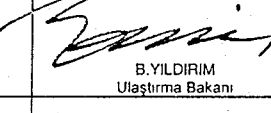
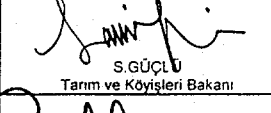
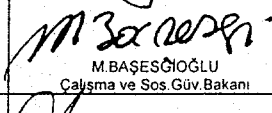
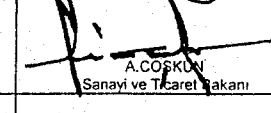
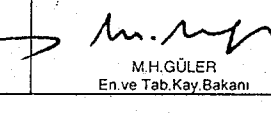
Madde 15- Bu Kanun yayımı tarihini takip eden ilk mali yılbaşında yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 16- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 A. AKSU Devlet Bakanı V.	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKHTAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGEZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köyişleri Bakanı	 M. BAŞEŞCİOĞLU Çalışma ve Sos. Gv. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. MUMCU Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-886

1006